

עפ"ג 43320/05 - מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז חיפה נגד תיסיר חסarma

בית המשפט המחוזי בחיפה שבתו כבית-משפט לערעוורים פליליים
עפ"ג 43320-05 מדינת ישראל נ' חסarma 24 נובמבר 2016
בפני הרכב השופטים: י' גריל, שופט בכיר, [אב"ד]
כ' סעב, שופט
א' לוי, שופט

המעוררת:
מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי) ע"י ב"כ
עו"ד אבי אור-ZR

נגד
המשיב:
תיסיר חסarma
ע"י ב"כ עו"ד שגיא סיון (סנגוריה ציבורית)

פסק דין

כללי

זהו פסק דין בערעור המדינה נגד קולת העונש שהוטל על המשיב, מר תיסיר חסarma, בבית-משפט השלום בעכו, בעקבות הרשעתו על סמרק הودאתו בשורה של עבירות על פקודת מס הכנסת כמפורט להלן.

ביום 15.5.16 השיטה השופטת הנכבדה, ג'ני טנום, מבית-משפט השלום בעכו על המשיב **עונש מאסר בן 6 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות**. נוסף על קר, הטילה עליו **עונש מאסר על תנאי בן 7 חודשים, שלא יעבור במשך 3 שנים אחת מהעבודות בגין הורשע בתיק זה, וקנס בסך 50,000 ₪ או 250 ימי מאסר תמורה**.

עונשים אלה הוטלו על המשיב לאחר שהורשע, על-סמרק הודאתו בעבודות כתבי-האישום המתוקן שהוגש נגדו, בעבירות שענין **הכנת פנקסי חשבונות כזובים וקיים לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסת** (נוסח חדש), התשל"א - 1961 (ריבוי עבירות)(להלן: "פקודת מס הכנסת") וכן **שימוש במרמה, ערמה ותחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסת** (ריבוי עבירות).

על-פי עבודות כתבי האישום המתוקן בהן הודה המשיב היו אלו:

בתקופה שבין השנים 2007 - 2011 (להלן: "שנות המס") עסוק המשיב, בין היתר, בעבודות בניה ושיפוצים וכן באספקת פועלים לחברות שונות. במהלך כל שנות המס נבעו למשיב הכנסות שמקורן מעבודותיו. הכנסתו הכלולת של המשיב באותה תקופה הגיעה כדי 5,815,835 ₪, אולם, המשיב - שהיה חייב בניהול ספרים והגשת דין וחשבון שנתי לפקיד השומה בהתאם להוראות פקודת מס הכנסת - לא הגיע דו"חות לפקיד השומה ולא דיווח על תקובליו כנדרש בחוק. המשיב הורשע בכך שעה כן בمزיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס, תוך שימוש בחשבונות של חברות שונות, אשר אין בבעלותו ואשר אין לו קשר אליו, וכך אשר מעשי אלו נעשו ללא הסכמתם של בעלי חברות אלו ולא

עמוד 1

ידייתם. עוד הורשע המשיב בכך שנהג למכור לבני עסקים אחרים חשבוניות פיקטיביות שהופקו בידי מספר חברות, אשר איןן בבעלותו ואשר אין לו כל קשר אליהן. המשיב עשה כן ביודע שאותם בעלי עסקים מתעדדים לכלול את החשבוניות שרכשו בספריהם ובדו"חותיהם, כהוצאות שלכאורה הוציאו, מחדך ובכוונה להתחמק מתשלום מס. בדרך זו מכר המשיב חשבוניות פיקטיביות סכומן הכלול עמד על 1,013,027 ₪.

נימוקי גזר הדין בבית המשפט קמא

בית-המשפט קמא הנכבד גזר למשיב עונש תוך הפעלת כללי הבניית הענישה.

תחילה, עמדה השופטת המלמדת קמא על הערכיים המוגנים שבهم פגע המשיב במעשי. השופטת פירטה כי מעשיו של המשיב פגעו בערכיים החברתיים המתיחסים לחוסנו הכלכלי של המשק ולשוויון בנשיאות נטל המס, המשמש למימון צרכי החברה ולפעולתן התקינה של הרשות הציבורית.

בהתייחסה, כמצוות החוק, לנسبות הקשורות ביצוע העבירה, צינה השופטת את העובדה שמעשיו של המשיב התפרסו על פני תקופה ארוכה (משנת 2007 ועד לשנת 2011). לפיכך, נקבע, כי יש בנתון זה כדי ללמד על חומרת המעשים ועל העדר מORA מצדיו של המשיב כלפי החוק החירות. צוין, כי מאוחר ובנדון דין אין עסקינו בمعدיה חד-פעמית, הרי שניתן להסיק מכך כי מטרתו של המשיב במעשיו הייתה אחת - בצע כסף לשמו. עוד נקבע בעניין זה, כי מעשי המשיב דרשו מחשבה ותוכנן מוקדם טרם ביצועם.

הובהר, כי ההיקף הכספי הננקוב בכתב האישום המתווך הוא גדול (6,828,862 ₪). יחד עם זאת, צוין כי אין היקף כספי זה משקף את סכום המס שהמשיב השתמש מתשלומו וברוי, כי סכום המס המתיחס ממנו הוא קטן בהרבה. צוין כי על פי ההסדר עם פקיד השומה, סכום חוב המס הועמד על סך של 330,000 ₪ (קרן).

השופטת קמא צינה כי המשיב אمنם הורשע בעבירות מס רציניות וכבדות משקל ואולם, "פעל לתקן דרכיו בכך שביקש להסיר את המחדל אותו יצר, הגיע להסדר עם פקיד השומה והחל בהחרצת חבו ל专家组 הצבורית ואף הספיק לשלם שלושה מתוך עשרה התשלומים של חוב המס.." .

התנהגות זו, נקבע, מלמדת על רצונו של המשיב לחזור לתלים ולמעשה לכפר על הנזקים שגרם, במעשי ובמחדריו ל专家组 הצבורית ולאינטראס הצבור.

בנסיבות אלו, בשים לב למדיניות הענישה הנוהגת, קבעה השופטת המלמדת קמא כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המשיב **נע בין 6 חודשים למשך שירות לבין 24 חודשים לריצו בפועל**. הובהר בפסק דין קמא בהקשר זה, כי הפסיקה אליה הופנתה השופטת על ידי המאשימה (המערערת) כללה מתחמי עונש גבויים יותר, אך זאת מושם שמרביתה התייחסה למקרים בהם הנאים "...לא הסירו את המחדל ולא החיזרו או לא נקטו בפעולות להחרצת חוב המס המתיחס מהם".

מכאן, עברה השופטת ובחנה את **העונש** המתאים למשיב בתוככי המתחם. על מנת לעשות כן סקרה השופטת את הנسبות **שאין** קשורות בביצוע העבירה לפיהן: המשיב הינו בן 44 שנים; נשוי ואב ל-3 ילדים קטינים; אביו של המשיב הוא קשיש במצב סייעודי התלי בחולת בעולות היומיום, ולמעשה הוא המטפל בו ללא הרף. צוין, כי המשיב נעדר כל עבר פלילי, וזאת היא הסתברותו הראשונה עם החוק; כיוון, המשיב עובד כಚיר ולטענתו הכנסתו עומדת על שכר מינימום.

לזכותו של המשיב נזקפו גם הנתונים שלפיהם הוא הודה בהזדמנות הראשונה ונטל אחריות על מעשיו. צוין, כי הודהתו חסכה זמן טיפול יקר ומשאבים רבים שהיו הכרוכים, מן הסתם, בניהול הליך הוכחות הנגזר מכתב אישום נרחב, המכיל במסגרתו תשעה אישומים שונים. עוד לעניין נטיית אחריותו של המשיב על מעשיו, צוין, כי זו - "לא הייתה רק מהפה לחוץ, אלא התבטאה ביוזמתו הגיעו להסדר עם פקיד השומה ועמידתו בתשלומים המתחייבים ממנו עד כה..."**העובדת כי הנאשם פעל וממשיך לפעול לתקן חטאו, שcola לטעמי לשיקולי שיקום, כך שגם אם ניתן היה לסביר כי הרף התחתון של העונש ההולם הוא גבוה יותר مما שצינתי, הרי שהעובדת כי הנאשם החל כבר לשקם את עצמו מצדיקה לטעמי סטייה לcola מהמתחם**" (ההדגשות אינן במקור).

בהתיחסה לרכיב הענישה הכספי (קנס), ציינה השופטת קמא שהמניע מאחרוי ביצוען של עבירות פיסקליות הוא בדרך כלל כספי, וכך הוא גם במקרה דן. לפיכך, ענישה הולמת ומתאימה בגין עבירות מסווג זה תכלול רכיב של קנסמשמעותי שמטרתו לאין את התועלת הנובעת מביצוען של עבירות מסווג זה. לאור המקובל, השיטה כב' השופטת טנוט על המשיב את העונשים אשר פורטו לעיל.

עם קולת העונש שהוטל על המשיב בערעור זה לא השלימה המדינה, ובאמצעות בא כוחה המלומד,עו"ד אבי אור-Ζר, עתרה להחזרתו בשני אופנים:

(א) החזרת **משך** תקופת המאסר לריצו' בפועל שהוטלה על המשיב (שימושה, כאמור, הטלת עונש מאסר מאחרוי סורג ובריח).

(ב) **החמורה בגובה הקנס** שהוטל על המשיב.

נימוקי הערעור

נימוקי הערעור נשענים על מספר אדנים -

ראשית, נטען, כי שגה בית המשפט קמא בהטילו על המשיב עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות. לתפיסה של המערערת, ביצע המשיב עבירות חמורות, באופן שיטתי, על פני תקופה לא מבוטלת שנמשכה חמיש שנים. המערערת הפנתה במסגרת הودעת הערעור לפסיקת בית המשפט העליון ולפיה במקרים מעין אלו יש לנקט מדיניות ענישה מחמירה בכל הנוגע לעבירות המס שביצעון הורשע המשיב.

הוסיפה וטענה המדינה, כי שגה בית המשפט קמא גם בהタルמו **מגובה סכום השמטת הכנסה** שביצע המשיב. לטענת המערערת בית המשפט קמא התייחס אמן **לגובה חוב המס** (330,000 ₪), הנגזר מסכום השמטת הכנסה, אך למעשה לא העניק את המשקל הראו' לסכום השמטת הכנסה בכללו - שהינו סכום משמעותי ולא מבוטל. בעניין

זה הוסיפה וצינה המערערת, כי לתפיסה העובדה ולפיה המשיב הגיע להסדר עם פקידי השומה (בسكر 330,000 ₪) אינה מעידה בהכרח על כך שהוא סכום המס שהוא משולם לקופת המדינה אילו דיווח המשיב על הכנסותיו כמחזיב בחוק.

המעערערת המשיכה ונימקה, כי לדידה, שגה בית המשפט קמא עת לא התייחס בגזר דין לכך שהמשיב הסדריר אף חלק פעוט מחובבו לרשותו המס, ולמעשה שילם עד למועד הגשת הערעור 30 אחוזים בלבד מיתרת חובבו. בעניין זה טענתה המערערת כי על אף שהסדרת תשלום השומה מהוותה, ככל, שיקול לכולה, במקרה בו עסקינו, לא היא: בהתחשב בהשמטה הכנסה בהיקף מיליון שקלים און היא יכולה להביא לתוצאה שלפיה לא יוטל על המשיב **עוונש מאסר לריצוי בפועל**.

צוין, כי כנגד "האחר", המוזכר בכתב האישום המתוקן, הוגש כתב אישום נפרד (בгинן החשבונות שקיבל מהמשיב). הובהר שאותו אדם הוודה והורשע (ביום 27.12.15) בהשמטה הכנסה בסך כולל של 198,875 ₪ וכן בגין כך לעונש מאסר בן 6 חודשים שירוצו בדרך של עבודות שירות. המערערת טענת, כי לאור העונש שהושת עליון, ברוי כי פרופורציה ראייה בין העונשים, בהתחשב בחומרה היחסית מעשי העבירה, מחייבות שעונשו של המשיב יהיה חמוץ יותר ויכלול רכיב מאסר לריצוי בפועל לתקופה משמעותית הרבה יותר מאשר לריצוי סORG ובריח.

המעערערת אף סבורה כי שגה בית המשפט קמא בהטעמו מן העובדה שהמשיב עשה שימוש בחשבונות כוחבות, מה שמחמיר מאד את מכלול התנהוגותו. נטען שבית המשפט קמא טעה גם כשהפריז במשקל שהקנה לנסיובתו האישיות של המשיב, בוגוד להלכה המקובלת, בעבירות שעוניין העלמת מס, אשר לפיה אין **לייחס משקל נכבד לנסיבות האישיות, עת גוזרים את עונשו של מי שהורשע בעבירות מס חמורות**.

לאור המקבץ, סבירה המערערת כי טעה בית המשפט קמא בשרטטו את מתחם הענישה הראו. המערערת סבורה כי מתחם הענישה הראו ברגע דא צרי שינווע בין 24 חודשים מאסר לריצוי בפועל לבין 48 חודשים מאסר לריצוי בפועל. לתמיכה בטיעונה זה הפנתה אותנו המערערת למספר פסק דין שחותם השנוי המחבר ביניהם הינו שבמסגרתם הוטלו, על נאים שונים, עונשי מאסר חמורים יותר מזה שהוטל על המשיב (בגין ביצוען של עבירות הדומות בהיקפן לאלו שבוצעו על ידי המשיב שלפנינו).

הדיונים שהתקיימו בפניינו

ביום 16.6.16 התקייבו הצדדים ושטחו עמדותיהם לפנינו.

בא כוחה המלמד של המערערת, עו"ד אבי אור זר, חזר על נימוקי הودעת הערעור והציג מספר נקודות נוספות שלטעמה של המערערת יש בהן כדי להצדיק החמורה ממשמעותו של המשיב. נטען, כי בהתאם לפסיקה שהוצגה בהודעת הערעור (**ושבחליך מהמרקם המוזכרים בה גם כן הוסר המחדל באופן מלא**), העונש שיש להטיל על המשיב בגין העבירות שביצעו הורשע - אף אם המשיב ישלים את מלאו חובו למס הכנסה - הינו מאסר בפועל מאחריו סORG ובריח. עו"ד אור זר טען בהקשר זה, כי בית המשפט קמא שגה בקביעתו שלמעשה המשיב הסיר את המחדל. הוא ציין כי נכון ליום הדיון (16.6.16) שלוומו רק אוטם שלושת התשלומים המפורטים בגזר הדין. מازל, נטען, לא נעשה כל תשלום נוסף.

מנגד, ב"כ המלמד של המשיב, עו"ד סיון, ביקש שנדחה את הערעור על כל חלקו.

לפי טענתו, העונש שנגזר בערכאה הראשונה הוא נכון ורואי בנסיבות העניין. אליבא דסנגור, בית-המשפט קמא מבחינה תוצאותית לא טעה במאום ובאופן זה כמובן שלא סטה סטייה קיצונית המחייבת את התערבותה של ערכאת הערעור. ב"כ המשיב הוסיף, כי הסכם השומה שהושג בעניינו של המשיב עומד (כולל ריביות והצמדה) על סכום מס של 330,000 ₪. צוין בעניין זה שעד כה שולמו 3 תשלוםים בموעדם כמפורט בגזר הדין, כאשר התשלום הנוסף עתיד היה להיות משולם בחודש בו נערך אותו דין (יוני 16).

בניגוד לטענות התביעה, הסנגור המלמד הדגיש כי הסכם השומה הוא האינדיקטיה המובהקת להיקף הנזק שנגרם מביצוע העבירה לקופה הציבורית. אליבא דסנגור, עמידה בהסכם השומה (החוזה הסתום הנקוב בהסדר) משמעותה אחת היא - הסרת מלאה הנזק שנגרם לקופה הציבורית.

שאלתם פנוי הדברים, קבענו את המשך הדיון בערעור זה ליום 16.10.6, על מנת לאפשר למציב לסלוק את מלאה יתרת מחדלו. כמו כן, הורינו על עיכוב ריצויו עונש המאסר אשר הוטל על המשיב.

ביום 6.10.16 שבו הצדדים והתייצבו לפנינו .

בדיון זה פירט ב"כ המשיב שלמעשהה מאז הדיון הנדחה (16.6.16) לא שולם תשלום נוסף כלשהו לידי רשות המס. עוזד סיון הסביר זאת בכר, שינוי בהסדר התשלומים שנערכ מול שלטון המס (מעבר מתשלום באמצעות שוברים - להפקדת שיקום דוחים בידי רשות המס) גרם לכך שלמעשהה, לא היה ספק בידי מרשו להסיר מחדלו עד תום .

בסוף דיון קבענו כי פסק הדיון בעניינו של המשיב ינתן ביום 16.11.24. הבהיר למציב במוגרת דין זה, שככל שלא תימסר, עד ליום 16.11.10, הודעה (لتיק בית המשפט) מצדיו של המשיב לפיה מלאה הסתום שנותר לתשלום (עד לסך של 330,000 ₪) אכן שולם - משמעות הדבר מבחינת בית המשפט שהמחליל לא הוסר, על המשמעויות המחייבות הנובעות מכך.

כאן המקום לציין כי ביום 9.11.16 התקבלה הודעהו של המשיב (בצירוף אישור מעת רשות מסים) בדבר סילוק מלאה יתרת מחדלו (סקומי הקאן במלואם) על סך 330,000 ₪. עוד חויב המשיב לשלם סכומי קנס שונים אשר הוטלו עליו על ידי רשות המסים בגין מחדלו למסור זו"חוות במוועדים.

כעת, משהסידר המשיב את קאן חובו כלפי שלטון המס נפנה להכריע בערעור שלפנינו.

דין והכרעה

לאחר שיעינו עין היטב בגזר דין של בית המשפט קמא, בהודעתה הערעור ובニומוקי הצדדים, לא שוכנענו כי המקרה הנדון נמנה על המקרים, המצדיקים התערבותה של ערכאת הערעור, כפי שובייה להלן.

כמפורט דלעיל, טיעוני המערערת נשענים על מספר אדנים. העיקרי שבהם נוגע לכך ששגה בית המשפט קמא בשרטטו את מתחם הענישה ההולם את מעשיו של המשיב. לשיטתה של המערערת, מתחם הענישה אשר נקבע על-ידי הערכאה הראשונה (בין 6 חודשים מאסר לבין 24 חודשים לריצוי בפועל) נוטה לצורה חריגה לקולה. באופן זה, לתפיסתה של

המעעררת, המתחם שנקבע אינו משקף נכון את נסיבות ביצוע העבירה ואת מדיניות הענישה הנוגגת במקרים דומים.

ברא, שכגוזרת מטענה זו סבורה המעעררת כי גם העונש שהושת בסופו של יום על המשיב (6 חודשים מאסר לRICT) בדרכו של עבודות שירות המהווים למעשה את תחתית מתחם הענישה (חורג לקולא, בצורה קיצונית, ממדיניות הענישה הנוגגת).

כשאלו הם פני הדברים, גורסת המעעררת שהדבר מחייב את התערבותנו, כערכאת הערעור, בעונש שהוטל על המשיב בבית המשפט קמא.

ודוק, הלכה ידועה היא, כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בחומרת העונש כפי שנקבע על ידי הרכאה הדינית אלא במקרים, שבהם אובייחנה **סטייה ניכרת מדיניות הענישה הרואיה** או כאשר נפלה בגין הדין **טעות מהותית** עמד על כך כב' השופט צ' זילברטל ב- ע"פ 5316/13 **مسألة נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 9.12.13). בציינו כדלהלן:

"...**ערכאת הערעור הדנה בהשנות על עונש שנגזר על נאשם אינהجوز מחדש את עונשו, אלא עליה לבחון את סבירות העונש שהוטל עליו (ר"ע 152/84 מדינת ישראל ב' קרייף, פ"ד ל'ז(4), 839 (1984)).** התערבות כאמור תעשה במקרים חריגים בהם נמצא כי נפלה בגין דין טעות מהותית או כאשר העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מדיניות הענישה הרואיה (ראו למשל: ע"פ 6347/12 מדינת ישראל נ' מרה, [פורסם ב公报] פסקאות 16-17 (13.5.2013)). נפסק, כי גדרי התערבות אלו נותרו בעינם גם לאחר חקיקתו של סימן א' בפרק ו' **לחוק העונשין שחוקק** במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין (להלן: תיקון 113)... (ההדגשות אין במקור)

האם נכון לקבוע שבעניין של המשיב אכן נפלה טעות מהותית או כי התקיימה סטייה ניכרת מדיניות הענישה הרואיה? כאמור, סברנו שההתשובה לשאלת זו היא שלילית.

נבהיר להלן את נימוקינו בקביעה האמורה:

תחילה, נבחן את מתחם הענישה ההולם שנקבע בערכאה קמא. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם למטרות שנקבע לכך במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, על בית המשפט לטור אחר הרכאים המוגנים שנפגעו (ומידת הפגעה בהם), לבחון את מדיניות הענישה הנוהגה, ולאבחן את הנسبות הקשורות ביצוע העבירה [ראו: סעיף 40(ג) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין")].

אכן, צודקת המעעררת בטענתה לפיה מעשיו של המשיב אינם קל' ערך. בהתחמקותו של המשיב מתשלום מסים לקופת המדינה, בדרכים של עורמה ומחבולה, נפגע **ערך חברתי בסיסי** שהוא **עקרון השוויון בשווייה בנטול המס**. לא לモתר לצין, כי כל נישום המתחמק מתשלום מס, גורם לכך שלמעשה קופת המדינה תחסר. גרואה זו מן מהקופה הציבורית פוגעת פגעה אנושה בטובת הכלל, מעעררת את יסודותיו של המשק ובדרך עקיפה פוגעת בכיסו של כל אזרח ואזרח. עדמה על כך כב' השופט א' פרוקצ'יה ב-רע"פ 512/04 **אבו עביד נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 15.4.04) בציינה כדלהלן:

"...בית משפט זה חזר והציג לאורך השנים את החומרה שבאה יש להתייחס לעבריותם כלכלית, ו עבריותם מס בכלל זה, נוכח תוכנותיה הרנסניות למשק ולכלכלה ולמירקם החברתי, ופגיעה הקשה בערך השוויון בשווייה נטול חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ופעילותן התקינה של הרשות הציבורית. העבריותם הכלכלית, ו עבריותם המס בכלל, אינה מסתכמת אף

בגראות כספים מוקפת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחירות המשותפת של אזרחיה המדינה לנשאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסייע צורכי החברה, ובתשתיות האימון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגעה הנעשית לרוב באמצעותם, קשים לאיישור. כבר נאמר לא אחת בפסקת בית משפט זה כי על מדיניות הענישה לשקוף את הסכנה הגדולה הטמונה בעבריות הכלכליות לפרט ולציבור אחד, ואת יסוד ההרתה הענישה הנדרש ביחס לביצועה.."

יחד עם זאת, ערכים מוגנים אלו לא נעלמו מעין השופט המלומדת קמא, בציינה, כי במעשהיו פגע המשיב בחוסנו הכלכלי של המשק ובערך השוויון בנשיאות נטל המס.

בשלב הבא, בchnerה השופטת קמא את מדיניות הנהוגה בכאן דא. בהקשר זה, אבחנה השופטת קמא את הפסקה שהוצגה לה על ידי המדינה, בציינה כי אסופה פסיקה זו כללת מתחמי עונש גבוהים יותר, מהסיבה פשוטה שבמרביבותה התייחסה למקרים בהם **הנאשמים לא טרחו להסיר מחדרם ולא נקטו פעולות להחזרת חוב המס אשר נדרש מהם**.

כאן המקום לציין, כי הודעת הערעור התבessa, בין היתר, על הטענה, שלפיה, שגה בית המשפט בקביעתו, כנקודות מזעא, שהמשיב פעל להסרת מלא מחדרו. נטען, כי מטעם זה לא היה מקום לאבחן, בין המקרים השונים שהוצעו לשופטת קמא, ואשר בנסיבות הוטלו עונשי מאסר לריצוי בפועל מאחרי סORG ובריח, לאחר ולמעשה המשיב לא הסיר את מחדרו.

כפי שציינו, נכון למועד כתיבת שורות אלו לית מאן דפליג על כך שהמשיב הסיר את מלא מחדרו לשבעות רצון שליטנות המס ואף הוציא אישור על כן. לפיכך, על מנת לבחון כدبיעי את מדיניות הנהוגה **במקרים הדומים לנידון דידן** - ושבהם הוסר המחדל במלואו - עיננו בפסקה רחבה העוסקת במגוון עבירות על פקודת מס הכנסת, זהותם לאלו שבгинן הורשע המשיב דכאן. נאמר מיד, מדיניות הנהוגה בעבירות אלו אינה מגוננת.ברי, כי תלייה היא **בנסיבותיו** של כל מקרה ובקשה (ראו לדוגמה, מספר פרשנות בהן הוסרו המחדלים והושת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבוזות שירות: ת"פ(שלום ת"א) 16-01-60305 **פרקיות מיסוי וככללה נ' טיב - אור ואח'**, ניתן ביום 30.6.16; ת"פ(שלום כפר-סבא) 09-09-2033 **מדינת ישראל נ' אילן כהן**, ניתן ביום 26.10.10; ת"פ (שלום רחובות) 10-11-42053 **פרקיות מיסוי וככללה נ' יהודה יצחק ברקן ואח'**, ניתן ביום 29.11.11; ת"פ(שלום ת"א) 07-6821-07-2033 **מדינת ישראל נ' ישראל אבני**, ניתן ביום 28.10.09 - בתקיק זה עפ"ג (מחוזי ת"א) 33963-12-09 נדחה ביום 20.5.10).

VIDASH, לא נעלמה מעינינו העובדה, כי ככל, בגין מעשים דומים לאלו שבביצועם הורשע המשיב דכאן הוטלו עונשים חמורים יותר מזה שהוטל על המשיב שלפנינו. יחד עם, התרשמוני, כי העונש שהוטל על המשיב איננו סוטה באורך קיצוני מדיניות הענישה הכללת וכי הسطיה מרמת הענישה איננה כזו, שמקורה בטעות מהותית שנפלה לפני בית המשפט קמא.

באשר **לנסיבות הקשורות בבחירה העבירות** (סעיף 40ט לחוק העונשין), נציין, כי עסקין בעבירות הדורשות **תכוון מוקדם**, אשר המשיב הוא **המציע (לבדו)** את יסודות העבירות, שייחסו לו, במלואן. לא לモתר לציין, כי **הנזק הפטנציאלי** שיכל היה להיגרם לציבור בנסיבות, כתוצאה מהעלמות מס, הוא רב. בפועל, הנזק שנגרם מביצוען של

העבירות בנידון דין תוקן במלואו לאחר שהמשיב שילם את מלא סכום המס שנדרש ממנו לשביות רצונם של שליטנות המס. המשיב **יכול היה להבין את הפסול במעשה** וב喉咙ו יכול היה **להימנע מביצועם**. השופטת המלומדת קמא עמדה בגזר דין על כך, שמעשו של המשיב נעשה לשם בצע כף לשם (הדבר נלמד מכך שהם התפרסו על פני תקופה ארוכה). יחד עם זאת, השופטת המלומדת קמא הבדיקה נכונה (בהתיחסה **להיקף הנזק** שנגרם) בין היקף הכספי הננקוב בכתב האישום המתוקן לבין **היקף הכספי המשקף את סכום המס שהמשיב השתמט מתשלומו**. צוין, כי על פי הסדר עם פקיד השומה, סכום **חוב המס** הועמד על סך של 330,000 ₪ (ק朗).

יובהר, אין בידינו לקבל את טענת המערערת לפיה העובדה שהמשיב הגיע להסדר עם פקיד השומה (הסדר העומד על סך של 330,000 ₪) אינה מעידה בהכרח כי זהו סכום המס שהוא משולם ל专家组 המדינה אליו דיווח המשיב על הנסיבותיו כمحובי בחוק. על כן נשייב, **משהගיעו הנישום (המשיב) ופקיד השומה להסדר בדבר סכום המס ודרכו תשלוםו, יהו טעמי של פקיד השומה להסכמתו לאותו הסדר אשר יהו**, הסדר מס זה הוא העומד בפנינו בכל הנוגע לשאלת מהו היקפו של המחדל, וכפועל יוצא מכך - האם מחדל זה אכן הוסר.

עיר כאן פעם נוספת, המשיב שילם את **סכום חובו במס (330,000 ₪)** במלואו ולמעשה הקטין את הנזק הקונקרטי שגרם, אך שבסופה של יומם לא נגרם נזק כספי לאוצר המדינה. אנו סבורים כפי שיובהר להלן כי הסרת המחדל במלואו אינה דבר של מה בכר.

כעהה מן המקובל, נחה דעתנו **שמתחם הענישה הולם** אשר נקבע על ידי הרכאה הראשונה מעוגן באופי **הערכיהם החברתיים** אשר בהם פגע המשיב במעשהיו, **במידת הפגיעה בערכיהם הללו, במדיניות הענישה** המקובלת בכגון דא **ובנסיבות הקשורות ביצוע העבירה**. גם אם נטה הוא **לקולה** ביחס למתחם הענישה אשרינו קובעים אליו ישבונו כרכאה ראשונה בעניינו של המשיב איננו סבורים שראווי הוא להתערבותנו ביישובנו כרכאה ערעור.

כפי שניתן לראות, העונש אותו גזרה השופטת קמא על המערער מצוי בתחום הענישה הולם אותו קבעה. כפי שצווין לעיל, נסיבותו האישיות של הנאשם הצדיקו, לטעמה, הקלה ממין זה עימו. גם בעניין זה, לא סברנו שבית-המשפט קמא הקל עמו במידה המצדיקה התערבותה של ערכאת ערעור.מן ההגינות לצין - אילו ישבנו אנו כרכאה הדינית בעניינו של המשיב, **קרוב לוודאי שהיינו מתיילים על המשיב עונש חמור מזה שאותו הטילה שופטת העכראה הראשונה**. עם זאת, מאחר שהשופטת קמא התקיימה כדבוי **למלוא הנתונים**, שאינם קשורים בעבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין) וشكلלה אותם עת גזרה למשיב את עונשו, לא נכל לומר, שמצאנו בהחלטתה טעות, המחייבת התערבותותנו. השופטת קמא לקחה בחשבון (לזכותו של המשיב) את הנתונים הבאים: **היות המשיב נעדר כל עבר פלילי; מצבו הסיעודי של אביו; הודהתו בהזדמנות הראשונה והחיסכון בזמן שיפוטו**. צוין, כי המשיבלקח אחריות על המשיב במובן זה **שפעל להסרת מלוא מחדלו**. על עניין אחרון זה בדבר חשיבות הסרת המחדל בעבירות מס מצאנו להתעכב בנקודת הנטה הקיימת בפסק הדין: גם לדידנו, לאור אופיין של עבירות המס והפגיעה ב专家组 הנוובעת מביצוען, קיימת חשיבות מרובה להסרת המחדלים בידי העבריין. הסרת המחדל אין בה מובן כדי למרק את העבירות, אך יש בעצם השבת הגזלה כדי למזער את תוכאת העבירה - הנזק הכספי הישיר שנגרם ל专家组 המדינה. בהסרת המחדל, לתפיסתנו, טמונה הפנמות של המשיב בפסול שבמעשה. לא לモותר לצין, כי اي הסרת המחדל מהוותה, גם אליבא בית המשפט העליון שיקול רלוונטי להחמרת הענישה, בקביעת העונש הרاوي בגדרו של מתחם הענישה (ראו לעניין זה : רע"פ 16/7773 **ויסף חננאל נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 26.10.16).

סוגיה אחרתנו זו של הסרת המחדל מאבחן את עניינו של המשיב דכאן מעניינו של "האחר" המוזכר בכתב האישום. الآخر, מר יעקב שוראקי, הורשע בהתאם להודאותו (במסגרת ת"פ 8797-06-15 **מדינת ישראל נ' שוראקי**, ניתן ביום 27.12.15) על שקיבל מהמשיב חשוביות פיקטיביות מטריה להתחמק מתשלום מס. בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט א' קנטור) השית עליון עונש מאסר בן 6 חודשים לרצוי בדרך של עבודות שירות. נציין, סכום החשוביות הפיקטיביות בעניינו של الآخر אמן עמד על סך של 198,195 ₪ (סכום הנמור מהסוכמים אותם העלים המשיב), **דא עקא, מר שוראקי לא הסיר את מחדרו כלל בכלל.** אליבא דכלי עולם, המשיב היה מעורב בהשמטה הכנסה שסכמיה עולמים לאין שיעור מallow אשר ייחסו לאחר. אלא מי? המשיב הסיר **את מלא מחדרו.** זהה לא סמנטיקה בלבד. דה פקטו, המשיב תיקן את הנזק שגרם לקופת המדינה במלואו, בעודו מותיר את קופת המדינה חסרה. נפקא מינא, כי אין בעונשים הזהים שהוטלו על השניים ממשום עיוות בעקרונות אחידות הענישה. יפים לעניין זה הדברים שנכתבו בע"פ 9792 נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 1.4.07), לפיהם:

"... עקרון אחידות הענישה, עם כל חשיבותו, אינו שיקול עוני של העומד לעצמו, והוא עקרון בלעדיו שלעולם אין לטשטות ממנו. הוא עקרון שיש לשוקלו בין מכלול שיקולים שיש להערכם ולازנים באיזון ראוי כדי להגיע לתוצאות ענישה שקופה, אשר תגשים את תכלית ההגנה על עניינו של הפרט ושל הציבור, המשולבים זה זהה" (ע"פ 10370/02 סוויסה נ' מדינת ישראל, תק-על 2(2003) 2168 פסקה 4); ראו גם רע"פ 2714/00 אלחמאדה נ' מדינת ישראל, תק-על 2(2000) 1144; דנ"פ 1109/02 שושני נ' מדינת ישראל). עקרון אחידות הענישה הוא כלל חשוב הבא למנוע קיומם הפליליה בין שוויים או דומים, למען עשיית צדק עם נאשמים, ולצורך שמירת אימון הציבור בהליך הפלילי. עם זאת, עקרון זה נושא עמו משקל יחסיב ביחס ליתר שיקולי הענישה, ואם קיימים שיקולים כבדי משקל המצדיקים סטייה ממנה מטעמים של צדק או אינטרס ציבוררי כי אז על בית המשפט לחזור ממנה ולהעדיף שיקולי ענישה אחרים".

טעם נוסף אשר הביאנו להימנע מלהחמיר הענישה בעניינו של המשיב נועז בכך, שהמשיב **נעדר עבר פלילי** כלשהו ולפיכך, **מרצה עונש מאסר לראשונה.** מאחר ולתפיסטנו לא התקימה בנידון דין סטייה קיצונית מדיניות הענישה הנהוגה ומאהר והתערבותנו כתע בענישה (ולו במעט) תוביל באופן ישיר להשמטה של המשיב מהורי סורג ובריח, על כל המשמעות הנלוות לכך, סבorno שיש לנתקוט קו ענישה זהיר ולהימנע מעשות כן.

במסגרת ערעורה עתירה המדינה, בשפה רפה להחמרה גם בעונש הקנס אשר הוטל על המשיב. עתירה זו לא גובטה באסמכתאות המלמודות כי מידת הקנס אשר נגזרה על המשיב (בן 50000 ₪) נופלת מהמקובל ברגע דא. בדיקתנו העלתה כי בפועל, האמור בקנס העולה היטב בקנה אחד עם מדיניות הענישה המקובל במרקם דומים. לפיכך, לא מצאנו לנכון להתערב גם ברכיב זה של העונש [ראו למשל, ע"פ (מחוזי נצרת) 14978-04-15 מדינת ישראל נ' יהל ואח' (ניתן ביום 15.6.15); ת"פ(שלום עכו) 19656-09-12 מדינת ישראל נ' סעד (ניתן ביום 2.5.13); עפ"ג (מחוזי חיפה) 7874-05-15 סמich דאבח נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 6.8.15); ת"פ(שלום קריות) 10745-07-08 מדינת ישראל נ' סחר ושיווק בע"מ ואח' (ניתן ביום 13.5.12)]. לשם השלמת התמונה נציין, כי במסגרת גזר דין של יעקב שוראקי (ת"פ 8797-06-15 דלעיל) הושת קנס בסך 30,000 ₪, הנמור מעניינו של המשיב דכאן.

לאור כל האמור לעיל, ומשלא מצאנו, שקיימת סטייה קיצונית או טעות מהותית בקביעת העונש שגורר בית המשפט קמא על המשיב, **התוצאה היא, שערעור המדינה נדחה.**

גזר הדין של הרכאה הראשונה יעמוד בתוקפו כתובו וכלשונו.

עמוד 9

לשם תחילת ריצויו עונשו על המשיב להתייצב לצורך קליטתו והצבתו, ביום ראשון **25.12.16** שעה 00:80,
במשרדי ייחידת UBODOT השירות שתכובתה - מפקדת מחוז צפון, רח' הツיונות 14, טבריה.

אנו מזהירים את המשיב כי עליו לעמוד בכל תנאי העסקתו במסגרת זו. התנהוגות בינו לבין אמרור תהווה עילה
להפסקה מנהלית של ריצויו עונשו בדרך של UBODOT השירות. משמע, מסרו יומר לריצויו מאחרוי סורג וברית.

ניתן היום, כ"ג חשוון תשע"ז, 24 נובמבר 2016, במעמד הנוכחים.

למציאות: יש להמציא את העתק פסק דיןנו למומנה על UBODOT השירות.

א' לוי, שופט

כ' סעב, שופט

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]